

Nedklassifisering / nedlegging av offentlig veg

Advokat(H) Jo Are Aamodt Brænden
Vegjus.no 2025

Om oss

- Et av Norges største advokatfirmaer utenom storbyene
- Advokatvirksomhet på Lillehammer siden 1919
- Et komplett fagmiljø innen advokattjenester
- 24 spesialiserte medarbeidere
- Fem av advokatene har møterett for Høyesterett
- Studenter i resepsjonen, som trainee og stipendiat

Nedklassifisering av offentlig veg

- Hva menes med offentlig veg i ulike sammenhenger?
- Litt om grunneier, vegeier, bruksberettiget og bruker
- Et spørsmål – hva skjer ved overgang fra privat veg til offentlig veg?
- Klassifisering av vegene
- Hvor fritt står kommunen til om en veg skal tas opp som kommunal veg eller ikke?
- Nedklassifisering / nedleggelse

LILLEHAMMER VEG POLITIKK NYHET

Full krangel om veg: – Det er så arrogant

Botten Hansens veg på Lillehammer er kommunal, mener Anders Hauglid og Egil Thomassen. Foto: Svenn Arne Lie

Av Svenn Arne Lie

Publisert:
25.05.24 09:22

Del

I 100 år har kommunen brøyt og vedlikeholdt. Nå påstår de at vegen er privat, og at de ikke lenger har ansvaret for den. Det får beboere til å se rødt.

Hva menes med offentlig veg

Vegloven § 1

Offentlig veg er veg eller gate som er open for allmenn ferdsel og som blir halden ved like av stat, fylkeskommune eller kommune etter reglane i kap. IV. **Alle andre vegar** eller gater blir i denne lova å rekne for private.

Til veg blir òg rekna opplagsplass, parkeringsplass, haldeplass, bru, ferjekai eller anna kai som står i beinveges samband med veg eller gate

En tur innom plan og bygningsloven

Kommuneplan	Reguleringsplan
§ 11-7 Arealformål kommuneplanens arealdel	§ 12-5 Arealformål i reguleringsplan
Kommuneplanen skal i nødvendig utstrekning vise arealformål herunder for:	Det skal i nødvendig utstrekning angis områder for:
Samferdselsanlegg med underformål: veg, parkeringsplasser	samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, herunder areal for veg,
§ 11-10 Bestemmelser til arealformål etter § 11-7 nr. 1, 2, 3 og 4	§ 12-7. Bestemmelser i reguleringsplan
1. Ledd nr. 3:	1. ledd nr. 14
hvilke arealer som skal være til offentlige formål eller fellesareal	hvilke arealer som skal være til offentlige formål eller fellesareal

Ot.prp. Nr. 32 (2007-2008)

Merknad til § 11-10 Bestemmelser til arealformål

nr. 3 gir hjemmel for at det i planen fastsettes om et område for bebyggelse og anlegg skal være av privat art eller eid av det offentlige. Dette er en videreføring av gjeldende rett. Tidligere framgikk det av det valgte planformål «offentlige bygninger» at bygninger, anlegg og arealer skulle være offentlig eid. Tilsvarende gikk det fram av planformålet «fellesarealer» at bygninger, anlegg og arealer var felles for nærmere angitte eiendommer. Også andre formål, som nr. 2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, nr. 3 Grønnstruktur og nr. 4 Forsvaret, må suppleres med bestemmelser etter § 11-10 nr. 3. Bestemmelsene vil spesifisere nærmere om arealet eller tiltaket skal være offentlig trafikkområde, offentlig friområde eller område som Forsvaret skal overta og eie. Dette innebærer ikke en realitetsendring i forhold til hva som er offentlige arealformål, men planframstillingen av slike formål må skje ved en kombinasjon av selve formålet og bestemmelse som angir det offentlige som eier

Thallaug

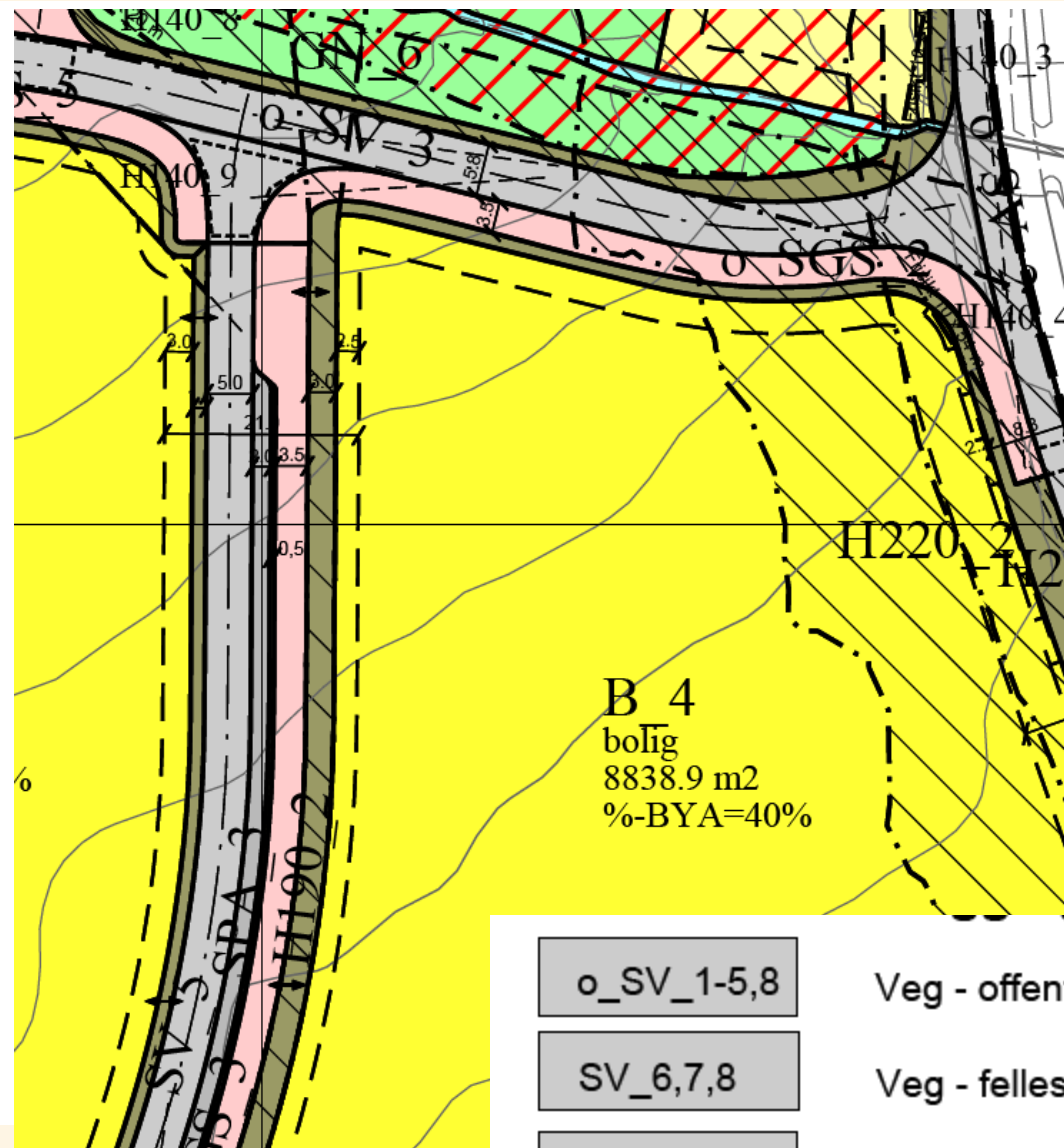
Regulering av veg - kart og bestemmelser

4.2 Kjøreveger (o_SV_3-4 – SV_5-8)

4.2.1 o_SV_3 er offentlig hovedadkomstveg inn i planområdet. I forbindelse med prosjektering av veg og tilhørende arealer skal det gjøres flomvurdering med oppdatert sikkerhetsmargin. o_SV_3 skal etableres på en voll min. 1,35 m over bunn av Hagebekken.

4.2.2 o_SV_4 er offentlig veg mellom o_SV_1 og o_SGS_1; del av Hagevegen. Utforming av avkjørsel mot forretninger i nord og bredde mellom fortau kan fravikes dersom en annen løsning anbefales i detaljprosjektering.

4.2.3 SV_5 og SV_6 er privat veg for adkomst til eksisterende og nye boliger

Plan- og bygningsloven – Gjennomføring og offentlig veg

§ 18-1. Krav til opparbeidelse av veg, hovedledning for vann og avløpsvann samt hovedanlegg for overvann

I regulert strøk kan grunn bare bebygges eller eksisterende bebyggelse utvides vesentlig eller gis en vesentlig endret bruk, eller eiendom opprettes eller endres, dersom følgende er oppfylt:

- a. **Offentlig veg skal være** opparbeidet og godkjent så langt den er vist i planen, fram til og langs den side av tomta hvor den har sin atkomst

Friluftsløven

§ 4. (*Ferdsl med motorvogn og hestekjøretøy.*)

Når ikke annet er bestemt, kan **eier av privat veg** forby ferdsel med hestekjøretøy, motorvogn, (derunder sykkel med hjelpemotor) og parkering av motorvogn på eller langs vegen.

Ved offentlig veg er det tillatt å parkere i utmark, såfremt det ikke volder nevneverdig skade eller ulempe

Thallaug

I strafferetten – har en når en ikke har grunnlag for noe annet tolket «offentlig veg» i samsvar med veglovens § 1

Rt-1976-827

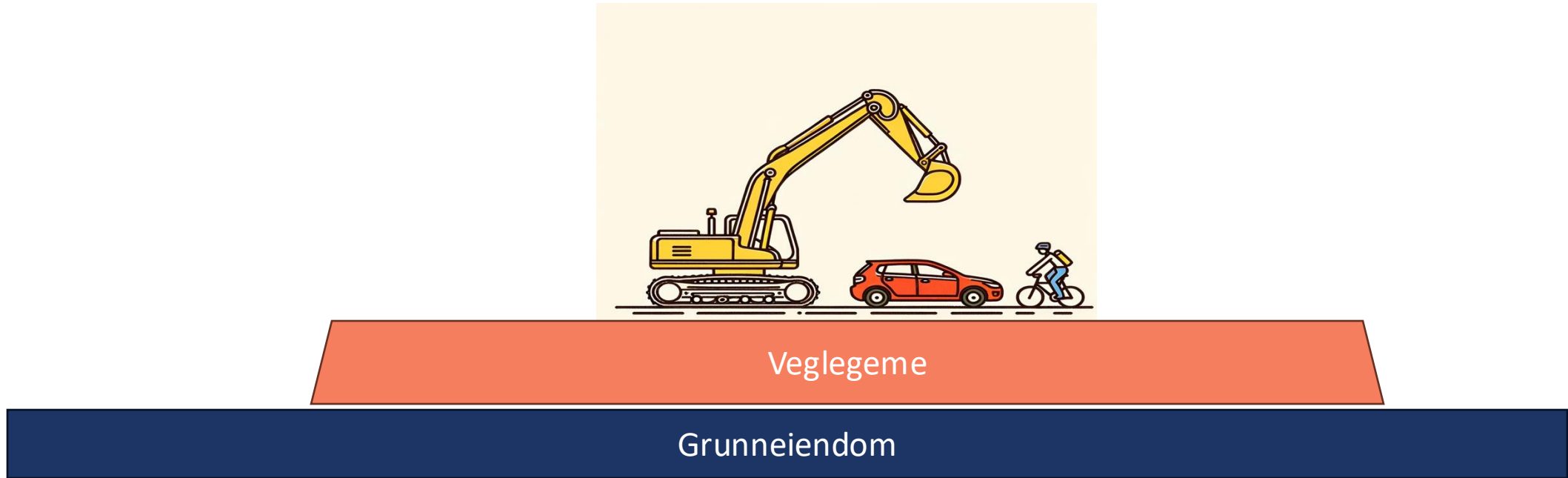
Som herredsretten ser jeg det slik at når vegtrafikkloven og de forskrifter som er gitt med hjemmel i denne lov, bruker betegnelsen «offentlig veg», må man -- all den stund verken vegtrafikkloven selv eller forskriftene definerer begrepet -- falle tilbake på den definisjon som vegloven gir. Jeg tiltrer det herredsretten uttaler om dette. Veglovens § 1 definerer «offentlig veg» som vei eller gate som er åpen for alminnelig ferdsel, og som blir holdt ved like av stat, fylke eller kommune etter reglene i veglovens kapittel IV, mens alle andre veier eller gater blir å regne som «private». Det er etter denne definisjon av offentlig vei ikke tilstrekkelig at området eies av en offentlig etat, og heller ikke at det er åpent for alminnelig ferdsel, når vedlikeholdet ikke skjer av stat, fylke eller kommune etter reglene i veglovens kapittel IV. Det vedlikehold som er grunnlag for veglovens klassifisering av veiene som offentlige eller private, synes riktignok å ha liten relevans i forhold til veitrafikklovgivningen. Men når denne siste lovgivning, uten reservasjoner, knytter sine bestemmelser til veglovens begrep, er jeg enig med herredsretten i at også veglovens definisjon av begrepet må legges til grunn

Så skal vi se litt på det som er særskilte forhold – knyttet til private veger

- Hvem er de ulike interessentene i en privat veg ?
- Hva skiller de ulike interessentene?

Thallaug

Eier av grunn, eier av veg, rettighetshaver til bruk, bruker, den som drifter og vedlikeholder

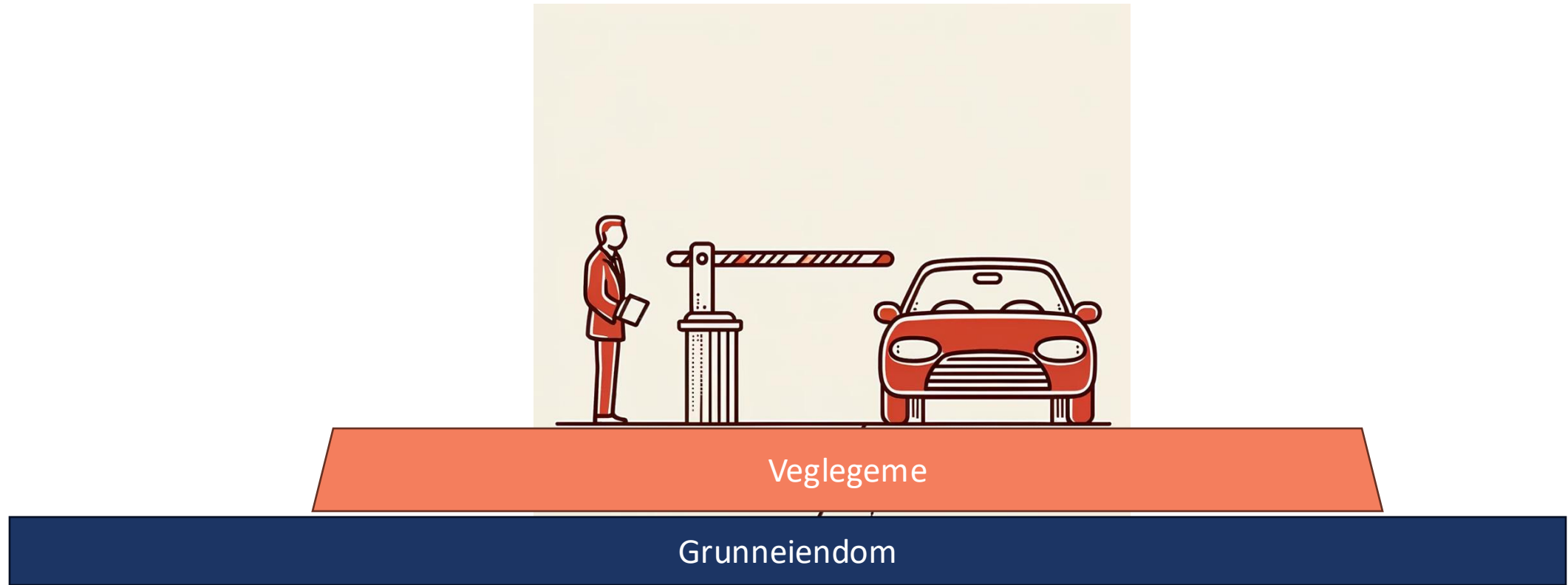

RT-2018-1004-A

I bruksordnings sak etter [jordskifteloven 1979 § 2](#) for medlemmene i et veilag som var organisert som samvirkeforetak, hadde jordskifteretten avgjort at medlemmene for egen regning kunne vinterbrøyte veistrekninger som foretaket selv ikke brøytet. Foretakets årsmøte vedtok deretter å anse jordskifterettens avgjørelse som en nullitet, og at brøyting skulle skje i henhold til tidligere praksis, hvilket blant annet innebar at det skulle anlegges skiløype på enkelte av veitraséene. Høyesterett kom enstemmig til at årsmøtets vedtak var ugyldig, men med forskjellige begrunnelser. To dommere la avgjørende vekt på at foretakets vedtekter ikke ga foretaket kompetanse til å forby vinterbrøyting til fordel for skiløype på veitraseen. To dommere la avgjørende vekt på at foretaket var et driftsselskap, og at årsmøtet derfor ikke hadde rettslig adgang til å legge slike begrensninger på medlemmenes veirett som det dreide seg om her. En femte dommer så det som avgjørende at jordskifterettens avgjørelse var bindende for de bruksberettigete

Hva skiller offentlig veg etter vegloven fra en privat veg

Rt-1997-637 -

Kommunen hadde rett til å avgiftsbelegge parkeringsplasser på privat grunn som ligger langs og i umiddelbar tilknytning til offentlig veg, jfr. vegtrafikkloven § 8 med tilhørende forskrift. Reglene ble forstått slik at avgift kunne innkreves på parkeringsplasser på offentlig veg, selv om den aktuelle grunnen tilhørte private. Ved fastleggelsen av hva som var offentlig veg tok Høyesterett utgangspunkt i definisjonen i vegloven § 1. – Slik forholdene lå an i denne saken, oppsto det ikke noe egentlig spørsmål om anvendelse av Grunnloven § 105

Rt-1982-1008

Tiltalte ble i herredsretten dømt til en bot for å ha overtrådt forbudet mot kjøring av campingvogn på privat vei i statsalmening. Domfeltes anke over lovanvendelsen og domsgrunnene førte ikke frem. Uttalt at de som har anlagt og holder vedlike privat vei i utgangspunktet må ha adgang til å forby enhver bruk av motorkjøretøyer fra utenforståendes side. Det må i tilfelle foreligge en hjemmel for begrensninger i adgangen til å sette forbud

LE-2023-49503

Saken gjelder spørsmålet om Vokks Kraft AS sin bruk av Nyvegen og Flensvegene ved betaling av bomavgift er uberettiget og om det i så tilfelle skal ytes et vederlag for urettmessig bruk av vegen. Lagmannsretten kom til et annet resultat enn tingretten og fastsatte skjønnsmessig et vederlag for uberettiget bruk

En lite spørsmål – hva skjer eller skjedde når privat veg ble tatt opp til offentlig veg?

- Endres de privatrettslige forhold til vegen?
 - Hvem er grunneier
 - Hvem har privatrettslig vegrett
 - Hvem eier veglegemet
- Kan medføre krav om erstatning for tapt inntekt på drift av veg
 - LA-1993-199 (ekspropriasjon til gjennomføring av regleringsplan)

Lagmannsretten er kommet til at vegeierne ville hatt muligheter for overskuddsdrift av vegen, slik at overtagelsen har påført dem et fremtidig inntektstap som må erstattes. En viss trafikkøkning på grunn av selve reguleringen må anses påregnelig, og dette anser lagmannsretten det som nevnt riktig å ta hensyn til. Det er ca 250 hytter i området. Det anses realistisk å regne med en bomavgift som ville ha innbragt netto ca kr 24000,- årlig.

Erstatningen settes til kr 250000

Tilbake til offentlig veg etter vegloven – klassifisering

§ 2.

Offentlige vegar er riksvegar, fylkesvegar og kommunale vegar

Riksveg § 3

Alle vegar som var riksvegar etter den tidligare veglova, er riksvegar etter denne lova, dersom ikkje anna blir fastsett med heimel i lova.

Etter at fylkeskommunen – i Oslo kommunen – har uttala seg, kan departementet ta opp fylkesveg, kommunal veg eller privat veg som riksveg

Fylkesveg § 4

Alle vegar som var fylkesvegar eller bygdevegar etter den tidligare veglova, er fylkesvegar etter denne lova, dersom ikkje anna blir fastsett med heimel i lova.

Etter at kommunen har uttala seg, kan fylkeskommunen ta opp kommunal veg eller privat veg som fylkesveg

Om opptak av privat veg til kommunal veg

Veglovens § 5

Alle vegar som utan å vere tatt opp som bygdevegar etter den tidligare veglova, **var haldne ved like av ein kommune, er kommunale vegar etter denne lova**, dersom ikkje anna blir fastsett med heimel i lova.

Kommunen kan gjere vedtak om å ta opp privat veg som kommunal veg. Jamvel om slikt vedtak ikkje er gjort, er ein veg å rekne for kommunal veg når kommunen har tatt over vedlikehaldet etter reglar i plan- og bygningslova

Overtakelse av ansvar for drift og vedlikehold av veg etter plan- og bygningsloven

Ot.prp.nr.53 (1961-1962) side 59 – (Forarbeidene til veglov)

Til § 5, annet ledd skal man særskilt bemerke at etter bygningslovens § 48 nr. 2 er det bestemt at gate eller fortåg som er opparbeidet av bygningseier i henhold til bestemmelse i vedtekt blir fra den tid arbeidet er fullført og godkjent å vedlikeholde av kommunen. Den private gate skal med andre ord opptas som kommunal veg. Tilsvarende bestemmelse er foreslått av bygningslovkomitéen i utkast til ny bygningslov § 63, 3. ledd. Man har derfor funnet å burde ta en reservasjon i proposisjonens § 5, annet ledd, 2. punktum for å gjøre det klart at kommunestyrets fakultative adgang til å oppta privat veg som kommunal veg ikke gjelder i de tilfelle som er omhandlet i den nevnte bestemmelse i bygningsloven

Plan- og bygningslovens § 18-1

1. Ledd

Veger, hovedavløpsledninger, hovedvannledninger og overvannsanlegg som er lagt av en grunneier eller fester etter denne paragrafen, tilfaller kommunen uten vederlag fra det tidspunktet anlegget er ferdig og godkjent. Anlegget skal deretter holdes ved like av kommunen

- a. Offentlig veg skal være opparbeidet og godkjent så langt den er vist i planen, fram til og langs den side av tomta hvor den har sin atkomst. Med veg forstås kjørebane med fortau og snuplasser, busslomme, gangveg, sykkelsti, turveg, gatetun og offentlig plass. Det kan kreves

5. Ledd

Veger,som er lagt av en grunneier eller fester etter denne paragrafen, **tilfaller kommunen uten vederlag** fra det tidspunktet anlegget er ferdig og godkjent. Anlegget skal deretter holdes ved like av kommunen

Plan og bygningsloven av 1985 § 67

- **§ 67. *Krav om opparbeiding av veg og hovedledning for vann og avløpsvann***

4. **Veg**, hovedavløpsledning og hovedvannledning som er lagt av grunneier (fester) i samsvar med bestemmelsene i nr. 1 **eller 2 ovenfor, holdes ved like av kommunen fra det tidspunkt anlegget er ferdig og godkjent,** og tilfaller da kommunen uten vederlag. Det skal holdes overtakelsesforretning. Kommunen plikter likevel ikke å overta veg som ikke er opparbeidd i full bredde etter nr. 1 bokstav a

Plan- og bygningsloven 2008 § 18-1, 5. ledd

Veger, hovedavløpsledninger, hovedvannledninger og overvannsanlegg som er lagt av en grunneier eller fester etter denne paragrafen, tilfaller kommunen uten vederlag fra det tidspunktet anlegget er ferdig og godkjent. Anlegget skal deretter holdes ved like av kommunen. Det skal holdes overtakelsesforretning. Kommunen plikter likevel ikke å overta en veg som ikke er opparbeidet i full bredde etter første ledd bokstav a

SOMB -2012-2705

Askøy kommune avslo et krav om kommunal overtakelse av vei og vann- og avløpsanlegg (VA-anlegg). Kommunen mente blant annet at kommunen ikke pliktet å overta vei og VA-anlegg før dette ble krevd av utbygger. Det ble også fra kommunen anført at det var feil ved anlegget, og at området ikke var ferdig utbygd.

Jeg er kommet til at kommunen har en uriktig forståelse av plan- og [bygningsloven § 18-1](#) femte ledd når den legger til grunn at kommunens plikt til vedlikehold og overtakelse er betinget av krav fra utbygger

Så skal vi endelig snakke om nedklassifisering til privat veg – nedlegging - veglovens § 7

Etter at fylkeskommunen – i Oslo kommunen – har uttala seg, kan departementet gjere vedtak om at riksveg skal leggjast ned eller gjerast om til fylkesveg eller til kommunal veg.

Etter at kommunen har uttala seg, kan fylkeskommunen gjere vedtak om at fylkesveg skal leggst ned eller gjerast om til kommunal veg.

Kommunen kan gjere vedtak om at kommunal veg skal leggst ned.

Vedtak etter første og andre ledd kan likevel ikkje settast i verk utan at vegen oppfyller tekniske krav etter nærare retningsliner gitt av departementet

Nedlegging er som utgangspunktet opp til aktuell myndighets eget skjønn

Rt-2007-651

En kommune hadde overtatt en privat bomvei opprustet til fylkesveistandard, men besluttet etter noen år å nedlegge veien som kommunal vei, slik at den ble tilbakeført til privat vei, jf [vegloven § 8](#) annet ledd. Saken gjaldt spørsmålet om kommunen ved avtale hadde forpliktet seg til å opprettholde veien og vedlikeholde denne

Rt-2007-651 - flertallet

Som påpekt av Høyesterett i [Rt-1992-1235 på side 1240](#), må forvaltningen dersom det anses nødvendig eller ønskelig for å fremme en hjemmelslovs formål, ha adgang til i **en viss utstrekning å binde sin fremtidige myndighetsutøvelse ved avtale**. Bindingen må imidlertid holdes innenfor forsvarlige rammer, og hvor langt forvaltningen kan binde seg, stiller seg noe forskjellig på de ulike forvaltningsområder. Avgjørelsen må bero på en avveining av forvaltningens interesse i til enhver tid å kunne forvalte offentlig myndighet og offentlige midler til beste for fellesskapet, og behovet for å kunne oppnå ønskede målsetninger eller løsninger ved å binde fremtidig myndighetsutøvelse. **For å sikre at spørsmålet om fremtidsbinding er blitt tilstrekkelig grundig overveid, må det også stilles krav om at bindingen har et klart grunnlag i den avtale som måtte være inngått**

- 43) På grunn av de betenkeligheter som gjør seg gjeldende mot at kommunene skal binde sin fremtidige bevilgningsmyndighet, finner jeg det klart at en kommune ikke kan inngå en evigvarende forpliktelse til å opprettholde en veg som kommunal veg. For hvor lang tid kommunen eventuelt kan forplikte seg, finner jeg ikke grunn til å gå nærmere inn på, da jeg ikke kan se at Nes kommune kan anses å ha påtatt seg noen slik forpliktelse her

Rt-2007-651 mindretallet

- 79) Spørsmålet om kommunen står fritt til å nedlegge vegen, må løses på bakgrunn av den konkrete situasjon som foreligger. Jeg er enig med førstvoterende i at man vanskelig kan tenke seg at kommunen skulle ha forpliktet seg til for all framtid å sørge for vedlikehold av vegen. Hvis vegen ikke lenger tjener sitt offentlige formål, eller hvis kommunens interesse i vegen er bortfalt, må kommunen således være berettiget til å nedlegge vegen som offentlig veg, med den følge det har for kommunens vedlikeholdsansvar

Hva så der vegen er offentlig i etter plan- og bygningsloven?

- Reguleringsplanen – avsetter areal til offentlig eller privat veg jf. pbl § 12-7
- Kommunen overtar – i kraft av § 18-1 drift og vedlikehold av veger som er opparbeidet av grunneier eller fester
 - Grunneiers / festers bygging av vegen kan være grunnet i en utbyggingsavtale
- For veg kommunen selv bygger, er det ikke en tilsvarende bestemmelse som § 18-1
- Spørsmål – betinger en nedlegging /nedklassifisering av det som er offentlig veg etter plan- og bygningsloven endring av plan?
- Innebærer en utbyggingsavtale, de forutsetninger som ligger i oppfyllelse av opparbeidelsesplikten etter § 18 en forhåndsbinding – som hindrer kommunen å nedklassifisere vegen

Virkningen av at kommunal veg blir nedlagt / nedklassifisert veglovens § 8 1. og 2. ledd (3. ledd tar vi senere)

Blir offentlig veg nedlagt, kan vedkomande styremakt gjere vedtak om at veggrunnen heilt ut eller delvis skal nyttast til anna offentlig vegføremål eller til føremon for ferdsla eller dei vegfarande. Som føremon for ferdsla eller dei vegfarande vert òg rekna at bruer, murar, vegstykke eller andre delar av vegen etter vegstyremakta sitt skjønn er verneverdig slik at den bør haldast ved like for komande slekter.

Nedlagd offentleg veg som ikkje blir nytta til anna føremål etter første ledd, kan vedkommande styremakt legge ut til bruk som privat veg etter denne lova.

Praktiske konsekvenser av nedlegging av offentlig veg

- Nedlegging av offentlig veg endrer ikke de privatrettslige forhold
 - Eierforhold til grunn
 - Eierforhold til veglegeme
 - Bruksrettigheter
- Kan kommunen stille vilkår knyttet til den fremtidige bruken av vegen – når den nedlegges?

Overgangen til privat veg – hvem kan da bruke vegen?

Ot.prp.nr 53 (1961-1962) side 60

Derimot finner man ikke grunn til å ta opp forslaget om at vegen i så fall skal overføres til sameie for nærmere angitte interessenter. Man viser for så vidt til mindretallet, Eggens, dissens, (se veglovkomitéens innstilling side 38), men man finner heller ikke grunn til, som foreslått av Eggen, å åpne adgang til at det kan settes som vilkår at det dannes et sameie som overtar vegen til eiendom. Det må etter departementets mening være tilstrekkelig at de som måtte være interessert i vegen får høve til å overta den som privat veg, og at disse i så fall ordner seg på hensiktsmessig måte når det gjelder vegens fortsatte vedlikehold, jfr. for øvrig proposisjonsutkastets §§ 54 og 55

Hva er rettighetsforholdene når vegen er nedlagt som offentlig veg

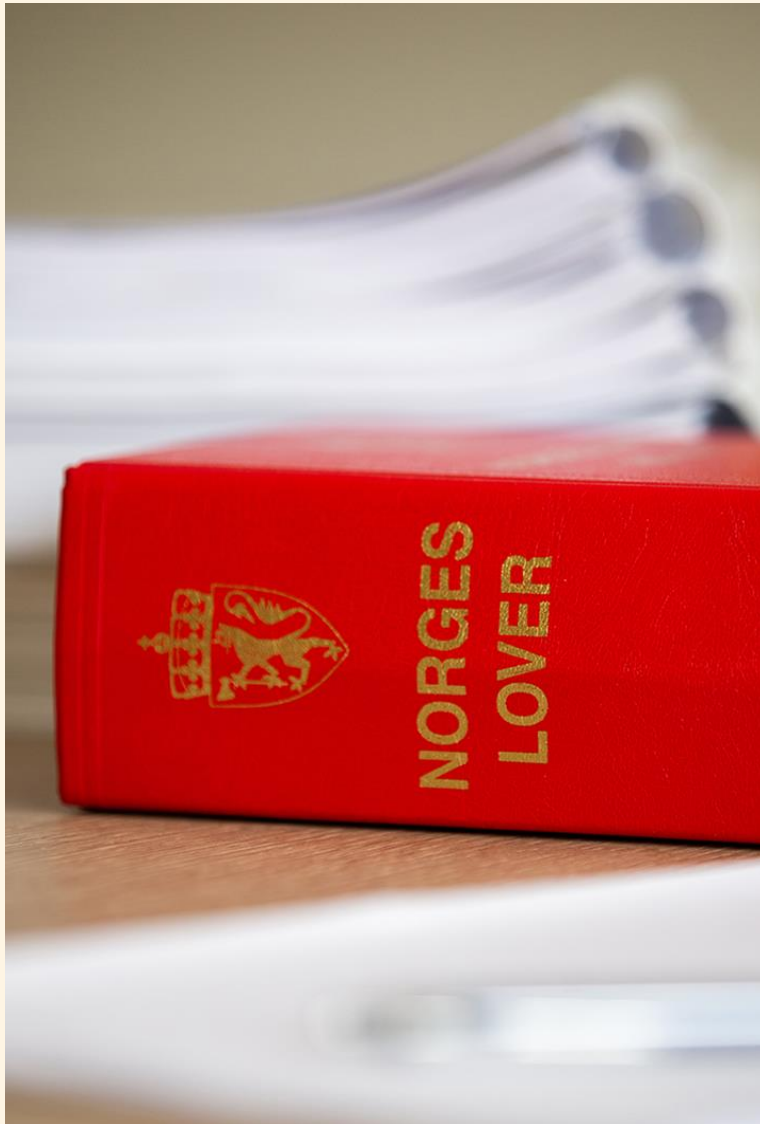
- Rt-1993-1087 Stjør- og Verdal herredsrett – Dom

«Som eigar av veggrunnen har kommunen eit visst rådevelde over vegen. Eg ser det slik at kommunen som vegeigar mellom anna kan fastsetja kven som skal ha eller få rett til å bruka vegen (jfr. Otto Arnulf og Erik Gauer: Vegloven med kommentarer, 1989 2). Det må kunne gjerast i alle fall på den tida vegen går over til privatbruk. Det har kommunen også gjort, men heller uklårt, ved å leggja vegen ut til bruk for dei «interesserte»»

Når vegen ikke lenger skal tjene til veg

Veglovens § 8, 3. ledd

Blir offentlig veg nedlagt, og veggrunnen ikkje blir nytta til anna føremål etter første ledd, og vegen heller ikkje blir utlagt til privat veg, **har eigar av eigedom som støyter til vegen rett til å krevje veggrunnen lagt til eigedomen sin mot vederlag etter skjønn,** eller dersom ny veg skal byggast over eigedomen hans, mot frådrag etter skjønn i vederlaget for eigedomsinngrep til slik veg. Støyter fleire eigedomar til vegen, skal moglig tvist om fordelinga avgjerast ved skjønn

Det var det 😊